

Ankestyrelsen
Amaliegade 25,
1022 København K.
E-mail: ast@ast.dk

Karup, 11. december 2008

Vedr. transkønnedes forhold i forbindelse med Ankestyrelsens kommende informationsvirksomhed om Ligebehandlingsnævnets opgaver.

Transkønnede – dvs. transvestitter og transseksuelle – er ofte udsat for diskrimination i forskellige grader og under forskellige former.

I det efterfølgende vil vi redegøre og beskrive, at transkønnede er omfattet af beskyttelsen mod diskrimination i de forskellige love, og at der foregår en omfattende og end ofte skjult diskrimination – en diskrimination, som i visse tilfælde nok skyldes uvidenhed.

Det er derfor vores håb, at Ankestyrelsen i sin informationsvirksomhed også vil orientere om, at transkønnede også er omfattet af de forskellige bestemmelser om forbud mod diskrimination.

Indhold

- 1 Transkønnede, transvestitter, transseksuelle, kønsidentitet
- 2 Transkønnede er omfattet, men diskrimineres i lovgivningen
- 3 Beskæftigelsesforhold, arbejdsgivere, arbejdsgiverorganisationer, fagforbund
- 4 Forretninger, restaurationer, diskoteker
- 5 Idrætsfaciliteter, svømmehaller, bade- og omklædningsfaciliteter
- 6 Toiletfaciliteter
- 7 Foreningen bringer gerne Ankestyrelsens informationer

Pkt. 1. Transkønnede, transvestitter, transseksuelle, kønsidentitet

Transkønnet og transperson er to ord, der anvendes som fællesbetegnelse om transvestitter og transseksuelle.

En transvestit har en kønsidentitet, der gør, at pågældende med varierende hyppighed klæder sig i det modsatte køns tøj, men i øvrigt helt eller i overvejende grad føler sig som tilhørende sit biologiske køn.

En transseksuel har en kønsidentitet, der gør, at pågældende føler sig som tilhørende det modsatte køn i forhold til personens biologiske køn.

Grænsen mellem transvestisme og transseksualisme er flydende.

Foreningen har udarbejdet en ordliste over ord og begreber, som vi gerne ser alment anvendt, delt for at anvende korrekte ord/begreber og dels for at undgå brug af slangudtryk og nedværdigende ord/begreber.

<http://www.trans-danmark.dk/Videnscenter/Ordlister/ORDLISTE.pdf>

Når en transseksuel efter en kønsskifteoperation har fået ændret sin kønsangivelse, er pågældende i et og alt at betragte som tilhørende det nye køn. Transseksuelle, der ikke har fået foretaget kønsskifteoperation, tilhører derimod juridisk deres biologiske køn, hvilket også er tilfældet for transvestitter.

Formand for [trans-danmark.dk](http://www.trans-danmark.dk) og returadresse, hvis andet ikke er anført:
Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk
Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Det skal – og ikke uvæsentligt – bemærkes, at transkønnethed ikke har noget med seksuel orientering at gøre, der jo drejer sig jo om, hvilket køn en person seksuel er tiltrukket af/orienteret imod.

Transkønnethed drejer sig derimod om kønsidentitet – altså hvilket køn pågældende i sit indre føler sig som.

Pkt. 2. Transkønnede er omfattet, men diskrimineres i lovgivningen

Det ligger fast, at transkønnede er omfattet af de forskellige loves bestemmelser om forbud mod diskrimination.

Imidlertid skal beskyttelsen findes under ordene/begreberne ”køn” og ”seksuel orientering”, hvilket gør det vanskeligt ud af lovtæksten at se, at transkønnede er omfattet af bestemmelserne. Faktuelt skal vi ind over EU-lovgivningen, EF-Domstolens og Menneskerettighedsdomstolens domme for at konstatere, at det er tilfældet.

Dernæst må vi konstatere, at transkønnede diskrimineres groft i lovgivningen.

Navneloven og enkelte til den tilknyttede bekendtgørelser og vejledninger er til nu de eneste steder i dansk lovgivning, som specifikt anvender ordet ”transseksuel”.

Der er endnu ingen steder i lovgivningen, hvor ordet/begrebet kønsidentitet eller transvestit anvendes.

At det forholder sig sådan belyses af følgende.

Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen besvarede den 2. december 2008 spørgsmål fra Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg, om der i forbindelse med etableringen af Ligebehandlingsnævnet påtænkes en generel oplysningskampagne rettet mod arbejdsgivere og offentligheden til forebyggelse af diskrimination, ved at udtale

” Jeg kan oplyse, at Ankestyrelsen tager sig af den primære information om Ligebehandlingsnævnet, og at Ankestyrelsen over for Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at Ankestyrelsen i samarbejde med formandskabet for det nye Ligebehandlingsnævn generelt og konkret vil informere offentligheden om Ligebehandlingsnævnets opgaver, herunder reglerne på området og nævnets praksis. Der vil dels blive tale om generel information i form af trykte pjecer, information på nævnets hjemmeside og på relevante organisationers og foreningers hjemmesider, dels mere konkret og målrettet information i forhold til arbejdsgivereorganisationer og andre interessenter”.

Journaloplysninger vedr. spørgsmålet:

<http://www.folketinget.dk/doc.aspx?/Samling/20081/almdel/AMU/spm/26/index.htm>

Svaret på spørgsmålet:

<http://www.folketinget.dk/samling/20081/almdel/AMU/spm/26/svar/endeligt/20081202/618997.PDF>

I beskæftigelsesminister, Claus Hjort Frederiksen skrivelse af 22. september 2008 til Trans-Danmark, skrev ministeren bl.a. følgende:

Som I selv er inde på, gælder der allerede et forbud mod at forskelsbehandle personer på grund af køn og seksuel orientering på det danske arbejdsmarked. Det gælder i kraft af ligebehandlingsloven, ligelønsloven og forskelsbehandlingsloven.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup k_astrup@yahoo.com

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 151365-8

Alle disse love har en EU-retlig baggrund, og det er gennem EF-Domstolens praksis fastslået, at fx personer, der har gennemgået et kønsskifte, er omfattet af ligebehandlingsprincippet. Dette indgår altså allerede i forståelsen af kriteriet "køn". Diskrimineres en person på grund af sit køn/kønsskifte, vil denne fx være omfattet af den delte bevisbyrde, der gælder i kønsdiskrimineringsager.

Endnu er der ikke mig bekendt faldet afgørelser om transvestitter, men der er ingen tvivl om, at også transvestitter er omfattet af forbuddet mod at blive forskelsbehandlet på arbejdsmarkedet.

De danske love følger de underliggende EU-direktivs sprogbrug og skal selvfølgelig forstås i overensstemmelse med EF-Domstolens praksis. Jeg ser på den baggrund ikke behov for at ændre i lovgivningen. Tværtimod kunne det ligefrem skabe en uklarhed på området, som ikke er heldig.

<http://www.trans-danmark.dk/Korrespondance/DATA/Svar%20fra%20beskæftigelsesministeren.pdf>

Af Rigsadvokatens "Redegørelse om anvendelse af straffelovens § 81, nr. 6 og nr. 7, samt sager om overtrædelse af lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v." af april 2008 kan under pkt. 4.4.1. bl.a. læses:

Kun én sag, der har været forelagt for rigsadvokaturen i indberetningsperioden, er endeligt afgjort. I sagen havde en direktør, der samtidig var bestyrelsesmedlem i et aktieselskab, som drev en "Bang & Olufsen"- forretning, overtrådt lovens § 1, stk. 1, ved at have nægtet at betjene en mandlig transvestit, der indfandt sig i butikken iklædt kjole, på samme vilkår som andre, idet han oplyste prisen på en pladespiller til 10.000 kr. og bl.a. udtalte: "det er altså prisen, og så er du i øvrigt ikke velkommen i butikken, så længe du har det tøj på" og "hvis du går hjem og tager din mors tøj af, kan det være vi finder en bedre pris". Direktøren har den 24. august 2007 vedtaget et bødeforelæg på 2.000 kr. i an-15 ledning af overtrædelsen, og aktieselskabet har den 14. september 2007 vedtaget en bøde på 1.000 kr., jf. lovens § 3.

http://www.rigsadvokaten.dk/media/dokumenter/Redegorelse_hatecrime_-_April_2008.pdf

Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. § 1, stk. 1 lyder:

Den, som inden for erhvervmæssig eller almennyttig virksomhed på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering nægter at betjene den pågældende på samme vilkår som andre, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

Lovens § 3 lyder:

Er en af de i § 1 nævnte overtrædelser begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=59249>

Det kan dermed ses, at transvestitter er omfattet af ordene/begrebet "seksuel orientering" i lovens § 1, og det må deraf følge, at også transseksuelle er omfattet.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup k_astrup@yahoo.com

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 151365-8

Som det ses af det foranstående, så er der ingen tvivl om, at transkønnede – transvestitter og transseksuelle – er omfattet af de forskellige loves beskyttelse mod diskrimination på trods af, at ordene/begreberne kønsidentitet/transseksuel/transvestit ikke er specifikt nævnte.

Imidlertid er det i sig selv diskriminerende, at transkønnede i lovgivningen er inkluderet under ordene/begrebet ”seksuel orientering”.

Der bør derfor ske lovændringer, således at ordet/begrebet ”kønsidentitet” indføres på lige fod med ”seksuel orientering”.

Pkt. 3. Beskæftigelsesforhold, arbejdsgivere, arbejdsgiverorganisationer, fagforbund

Der er blandt transseksuelle en arbejdsløshed, der er væsentlig større end i befolkningen som helhed. Mange transkønnede har sendt flere hundrede ansøgninger og har været til mange ansættelsessamtaler, men uden at få arbejde. De transseksuelles kvalifikationer er fuldt på højde med den øvrige befolknings.

Det er ikke til at føre bevis for, at de transseksuelles manglende succes med at komme i beskæftigelse er udtryk for diskrimination.

Imidlertid er der ingen tvivl om, at det er tilfældet.

Vi hører jævnligt fra transseksuelle, der mere eller mindre direkte har fået fortalt, at godt nok var deres kvalifikationer i orden, men at arbejdsgiveren var bange for, at det ville medføre for store problemer at have en transseksuel ansat. Hvordan vil de øvrige ansatte reagere, hvordan med bade-toilet- og omklædningsforhold, hvordan vil virksomhedens samarbejdspartnere reagere og lignende udtalelser.

Men dette angives selvfølgelig ikke som grunden til den manglende ansættelse i afslaget på stillingen. Der anføres sædvanligvis, at ansøgerens profil ikke passer til virksomheden, eller at stillingen er besat til en bedre kvalificeret og lignende udtalelser, hvis der da overhovedet gives nogen begrundelse på afslaget.

Erfaringerne fra de virksomheder og de transseksuelle der har været i arbejde eller som er i arbejde viser da også, at de nævnte problemer (undskyldninger) ikke er reelle. De transseksuelle kan fuldt ud bestride et arbejde og der er kun sjældent problemer i relation til andre ansatte eller samarbejdspartnere. De få gange, der har været det i sådanne positivt indstillede virksomheder, er problemerne relativt let blevet løst ved en ordentlig information.

Erfaringer fra udlandet er identiske med de forhold, vi har beskrevet – både med hensyn til vanskeligheden ved at få arbejde og med, at det hos de virksomheder, som ansætter transseksuelle ikke volder problemer, som ikke kan løses.

Flere virksomheder i udlandet har direkte udformet personalepolitikker omkring ansættelse af transseksuelle.

Ligeledes er der i flere lande udarbejdet informationsmateriale rettet mod arbejdsgivere og lønmodtagerorganisationer samt over for bl.a. fritidscentre m.v.

Pkt. 4. Forretninger, restaurationer, diskoteker

Det er sjældent, at der opleves diskrimination af transkønnede i forretninger og spiserestaurationer. Sædvanligvis er der en venlig og hjælpsom betjening.

Den af Rigsadvokaten omtalte og ovenfor omtalte sag om diskrimination af en transvestit i en forretning hører altså til sjældenhederne. Imidlertid kan der næppe være tvivl om, at denne sag med den store eksponering, den fik, har haft en stor oplysende værdi og måske også en præventiv værdi.

Derimod erfarer vi jævnligt, at der er problemer på diskoteker, hvor transkønnede ikke så sjældent afvises, eller hvis de lukkes ind nægtes adgang til toiletfaciliteterne.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup k_astrup@yahoo.com

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 151365-8

Pkt. 5. Idrætsfaciliteter, svømmehaller, bade- og omklædningsfaciliteter

Vi har ikke kendskab til det store antal forhold af diskrimination i forbindelse med transkønnedes idrætsudøvelse eller besøg i svømmehaller, og i de kendte tilfælde, så er opståede problemer gerne blevet løst, når den transseksuelle har forklaret om sin situation. Oftest ved, at der er stillet særskilt bad- og omklædningsfaciliteter til rådighed så som faciliteter til handikappede eller for personale/trænere. Det viser også, at information om forholdene kan løse mange problemer.

Det ligger imidlertid fast, at en hel del transseksuelle undlader at deltage i sport eller anvende svømmehaller af frygt for ubehagelige oplevelser – altså diskrimination.

Derimod er der ofte problemer med bade- og omklædningsfaciliteter på arbejdspladserne, hvilket dels kan føre til, at en ansøger ikke får en stilling, men også at en transseksuel i arbejde, der påbegynder forløbet mod et kønsskifte og på et tidspunkt fremtræder som det modsatte køn, bliver fyret, selv om fyringsgrunden selvfølgelig angives som noget andet.

Pkt. 6. Toiletfaciliteter

Det må slås fast, at der ikke er noget blufærdighedskrænke i, at en transkønnet anvender toilettet for det køn, som pågældende fremtræder som – uanset om det er en transvestit eller transseksuel.

I dette sted er det måske hensigtsmæssigt at nævne, at transkønnede kan være både mand til kvinde ofte forkortet som MtK dækkende for en mand, der klæder sig som kvinde/har en indre kvindelig kønsidentitet og kvinde til mand ofte forkortet KtM dækkende for en kvinde, der klæder sig som en mand/har en mandlig kønsidentitet.

Mand til kvinde transkønnede vil oftere end kvinde til mand transkønnede blive spottet (altså opdaget) som transkønnet, hvilket i de fleste tilfælde skyldes højde og kropsbygningen samt stemmen.

Fælles for mand til kvinde og kvinde til mand transkønnede, der anvender det toilet, som svarer til det køn, de fremtræder som, er, at de går direkte ind i et aflukke med toilet.

På dametoiletter er der ikke urinaler, og kun få kvinde til mand transkønnede har fået tildannet en penis, så de kan anvende urinalet.

Der er altså ikke tale om, at de transkønnede på nogen måde blottet deres kønsdele i andres overværelse.

Efter at have besørget det nødvendige på toilettet, finder der almindelig håndvask sted, samt evt. anden nødvendig soignering foran et spejl.

Der foregår dermed på ingen måde noget, der kan betegnes som blufærdighedskrænke.

Ydermere vil det antageligvis også skabe større problemer, hvis en transkønnet indfandt sig på det toilet, der svarer til pågældende biologiske køn - en af udseendet værende kvinde på et herretoilet og tilsvarende en af udseendet værende mand på et dametoilet.

I langt de fleste tilfælde forløber sådanne toiletbesøg også uden problemer, og uden at andre besøgende på toilettet overhovedet opdager, at der har været en transkønnet derinde.

Endelig skal det også erindres, at der mange steder kun findes én type toiletter. F.eks. i toge, hvor det ikke volder vanskeligheder, at samme toilet anvendes af både mænd og kvinder.

Imidlertid er det et område, som giver anledning til problemer og dermed diskrimination, når den transkønnede enten er kendt, som på arbejdspladsen, eller spottes f.eks. på restauranter, diskoteker, butikcentre og andre steder.

Det er derfor helt klart et område, hvor det vil være rart med information.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup k_astrup@yahoo.com

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 151365-8

Pkt. 7. Foreningen bringer gerne Ankestyrelsens informationer

Foreningen vil gerne på sin hjemmeside informere om relevante forhold, hvilket vi er sikre på, at også andre transrelaterede hjemmesider vil gøre.

* * *

Såfremt Ankestyrelsen måtte have behov for yderligere informationer om kønsidentitet, transkønnede, transvestisme og transseksualisme, så er vi til rådighed.

Med venlig hilsen.

Karin Astrup
Formand for Trans-Danmark

